

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, csütörtök, július 28

Tizenegyedik évfolyam.

A SZLÁVOK.

Rosz idő jár a németekre. A monarchia szláv népei kezét fogtak egymással, s ha a jelek nem csalnak, nagy eseményekre lehetünk elkészülve, melyek az egész monarchia formáját megváltoztatják.

A föderalisták oltulva egy izbeni felállításukon, sokkal mérsékeltébb igényeket táplálnak a szláv-német küzdelem ez új korszakában, de épen azért ezáltal komolyan veszedelmese. A dualizmus nem támadják meg, hanem azon vannak, hogy Magyarország szerződő fele, ki eddig az osztrák-német volt, ezentúl az osztrák-szláv legyen; más szóval: az osztrák-magyar monarchia helyét a szláv-magyar monarchia cserélje föl s a Habsburgok dynastiája ezáltal egy katolikus szláv birodalom uralkodó családja legyen.

A római kuria e tervet a legbüszköbben támogatja, s minden befolyását érvényesíti a cseh és horvát klerus tagjaira, hogy a közvéleményt fönn és alant a metamorfozisa kedvezőre hangolhassa. Schwarzenberg készítette el a csatatervet s Strossmayer kommandója csak az ellenség félrevezetését célozza, azzal ámitván el ezt, mintha az osztrák hierarchiának épen csak a szent olvasónak az esze, s a monarchia átváltoztatásának tervével a magyar állam szláv katolikus hierarchiája kontárkodnék.

A jelenlegi osztrák kormány vak eszköze e titkos üzemeknek. Nem tudja, hogy minden rendeletével, melyet az elbizakodott szláv népek javára és az osztrák-németek ellen bocsát ki, mily horrári szerepet teljesít a szláv propaganda érdekében. Boszniában, Gácsországban és Krajna butább néposztályában máris azt hirdetik, hogy a német uralom napjai megvannak számlálva és hogy a „czár“, meg a kormánya a híj szláv népeket kívánják a németek tetejébe állítani. Az osztrák kormány, mihelyt komolyan meg fogja mutatni, hogy azon irányban akar tovább haladni, melyet Krausz kinevezetésével kezdett meg, s melyet a szláv államhölő fölösüdsüdt osztrák kormány észretérésének lehet nevezni, azon szinpadí gépezet, mely a Taaffe-kormányt felszínre hozta, azonnal recsegní fog, hogy ismét elslílyeszthesse.

A „szláv-magyar monarchia“ charitidái nem mernek világosan beszélni, de annál buzgóbban, eszköz válogatás nélkül, kézzel-lábbal cselekesznek. Rieger báró maga is arra ösztönzi politikai czimboráit, hogy minél több „helyzetet“

A KELET TÁRCZÁJA.

A SZÁSZFÖLD A XV. SZÁZÁBban.

(Folytatás.)

A generalis congregatiók valószínűtlen évnegyedenként tartattak és természetesen fejték a szebeni polgármester volt, kinek hivatalos czime a XV-ik évszázban „magister civium Cibiniensis“. A szebeni tisztviselők közt van index regius, de minden arra vall, hogy az hivatalos hatáskörében, akár az univerzitást, akár a várost illetően, alárendeltje volt a magister civiumnak. Tehát a szászföld első tisztjének, a „gens saxonica“ repraesentariúsának a szebeni polgármestert kell tekintenünk, ő visel a szebeni comes méltóságát. Adatinkból legalább ezt kell következtetnünk. Hasonló stílyal és tekintéllyel, bár valamivel alább-rendelttel bírhatott a brassói polgármester. A két város közt a csöndes rivalizmus szakadatlanul tart, mely kenyértörésig ugyan nem mérgestell, s Brassó Szebent politikai súlyban soha sem éri utol, de fejlett kereskedelmével és iparával legyurja. Beszterce, mint már említett is, nagyon laza összeköttetésben állhatott a szász provinciával. A XV. században — úgy szólván — el is szakad tőle, külön comitatussá válik, midőn a beszteterei grófi méltóságot egy Hunyady János, egy Szilágyi Mihály viseli.

A generalis congregatiókban intéztetett minden a provinciát alkotó városokat és székeket illető ügy. A provincia a városi szervezetek alapult és szembeeszközen democrations szellemű.

teremtsenek s a paktumokkal, melyekre annyi időt és fáradságot fordítottak más-kor haszontalanul, ne vessződjének s ilyeneknek kötésére még csak gondolatban se tegyenek kísérletet. „A kétféltű sas“ — mondá küzelebb a cseh nemzeti körben, mintán a szokottnál mélyebben te kintett a pohárba — „mereven tartja karmai között a sajtot: a róka hiába dicserné csörét, hangját; mérgezett dögöt neki, — meg kell a rablómadarat fojtani.“ A „mérgezett dög“ epithetona a szlávok szövetségeseit, a német klerikálisokat illeti; a szláv a várakozó róka, mely a sást lecsalni és megfojtani véli.

Most érezni valóban Andrassy gróf hiányát Ausztriában! Haymerle ugy van az ő külügyeivel, mint az utcára bámuló menyecske: kaczerkodik az átmenő férfakkal s az alatt a háta mögött szép csendesen kihordják a butort az élelmes tolvajok.

P. L.

A határörvidék Horvátországban történt bekebelezése alkalmából a tót „Narodne Noviny“ következőleg ír: „Mitótok drágán fizöttük meg a horvát kiegyezést. Mig a horvátok Magyarországgal szemben élénk oppositzióban állottak, mig Zágrábban Raichok uralkodtak, addig Horvátország természetes frigyársnuk volt. Mindjárt a kiegyezés után megkezdődött a horvászót harc politikai és kulturális terkövéseink ellen. Az intézetek megsemmisítése az egyesek perzekucziója, Vác, megerősödött magyarosítás, mindöz alig ölthetett volna oly nagy mérvet, ha nemzetiségi érdekeink a horvát érdekekkel valamiben közösséggel bírtak volna. A kiegyezés után azonban a kielégített horvátok a kormánytáborba csaptak át és így önkénytelenül a nem magyar nemzetiségek üldözésének bűntársai lettek. Mikor a tót szenvedések kérdése az országgyűlésen előjött, akkor már meg voltak kötte a horvátok kezei. Egyetlenegy horvát hang sem hallatszott intézeteinknek elkövetett jogérelem ellenében. De mibenünk erősen ki van fejlődve a szláv érzet, oly erősen, hogy ösztönit, legkisebb kesértésig nélkül őrülnek Horvátország legújabb gyarapodásának.“

KÜLFÖLD.

Uj Görögországban, nevezetesen Artában, várakozáson fölül kedvező a helyzet. Soutzos tábornok a megszálló csapatok vezére kihirdette, hogy Luriotis királyi biztos megérkezéseig közvetlenül hozzá forduljon mindenki, a kinek panasa van a katonák vagy valamely polgár ellen. Eddig teljes a nyugalom. Az Artában elhelyezett görög katonaság fegyverzettsége és jó magaviselete azokat a muzulmánokat is megnyugtatta, a kik elhagyták tőlhözük, és most ezek a muzulmánok is visszatérnek.

A tisztiszegek szabad választás által töltöttek be, minden szabad szász beolt a közügyek vezetésére. A congregatiókban a főtenyező bizonyára a tisztviselő-kar volt: Szeben polgármestere, bírája, senatusa, a székek tisztviselői, kik „domini provincialis“-eknek hívatnak; de a bürokratia tulkapásainak két hatályos óvszer biztos utját vágta. Résztvett a congregatiókban — mint a mi országgyűléseinkben a nemesség, — a polgárok fejenként, ez egyik óvszer, a más még hatályosabb meg az, hogy a tisztviselő egy év multán, hacsak ismét meg nem választaték, egyszerű polgárrá lön s így vitalis érdeke volt az ellene működni a hivatalos hatalom tyrannismussá fajulhatásának.

A tartományi gyűléseken gyakorolta politikai jogait a szász universitás. Autonómia értelmében decretálhatott oly határozatokat, melyek a „fundus regius“ területén a törvény hatályával és méltóságával bírtak. Bizonyára ez az állam ellenőrzése mellett történt, királyi biztos (homo regius) küldetett a gyűlésekre, s az egyértelemmel hozott statutumok az erdélyi vajda által megerősítettek. Közigazgatási és igazságszolgáltatási ügyekben az erdélyi vajda fölébbviteli forum volt; kivált az elsőben mindig, a másodiknál némely esetekben és személyi dolgokban sérelmeiket közvetlenül is vitették a király elé. A provincia állami adóját a tartománygyűlés vetette ki. Világos adat arra nincs, hogy joga volt volna megajánlani az évi adó összeget. Ezt a király szabta meg, kincstartói révén értesítette a provinciát, s az gyűlésen csupán azzal foglalkozott, hogy a közterhet arányosan ossza meg. Nem példátlan ugyan, hogy a kivetett adó a provincia által leszállítatik, mi arra vall, hogy az universitas e tekintetben is több volt pusztá végre-

végzik szokott dolgait és zavartalanul teljesítik vallási kötelességeiket. Azok, a kik olcsó áron eladták birtokukat, sajnálkoznak és azt mondják, hogy a fanatikus ulemák csalták meg őket.

A török csapatok legnagyobb része őrül a görög kérdés nyugodt megoldásának, mert már két éve vannak távol családjuktól. Sokan féltek, hogy Arta megszállása alkalmával meg fog zavartatni a rend és új bonyodalom keletkezhetik; de most, miután az első zona békében átadott és a többi terület békés átadása is remélhető, a török katonák nyíltan kijelentik örömlüket és feszültségül várják az átadás teljes befejezését, hogy végre megkaphassák elbocsátó levelüket és hazamehessenek.

Arta jöendő mutija Janinába érkezett, hogy megkérdezze az ottani irástudókat, vajjon a korán értelmében szabad-e neki máshtól fejedelm országában szolgálnia mint a hívők fejedelmek. A janinai ulemák és bódák két napon át tárgyalták azt a kérdést és kijelentették: „Igen, mert Allah szűkség esetében megengedi azt, de az igazhittű mufti a szokott imádságokon kívül még két imádságot köteles elmondani, hogy bübocsánatot nyerjen azok számára, a kik megadták neki azt az engedélyt.“ E fétvával elis utazott Artába a jöendő mufti.

Anglia és Franciaország A francia lapok ismertetőn a legújabb angol kétkönyv tartalmát, rendkívüli izgatott hangon beszélnek azon gyauakodó éberségről, melylyel Anglia a francziák műveleit Tunisban kíséri. Angliában csakugyan nyugtalanítja a kedélyeket azon politika, melyet Franciaország Afrika északi részében követ, a mint azt a számos interpelláció a parlamentben és a lapok cikkei mutatják. Goshen, a volt konstantinápolyi angol nagykövet, Riponban választói előtt tartott beszédeben szintén azt mondta, hogy többet tud Tunisról, mint a menynit elmondhat. Szóval a viszonyok a két állam között e kérdésben épen nem kielégítők.

A keleti vasutak. Konstantinápolyból az angol lapoknak jul. 22-ikéről azt jelentik, hogy Ausztria-Magyarország, Szerbia és Bulgária megállapodtak abban, hogy a portának ezen kérdésében végleges határozathozatalra és azon ezéliből, Edhem pasa a kellő utasításokat megkapja, egy bizonyos zárhatáridőt tűznek ki. Ha ezen határidő elmúlik a nélkül, hogy a porta válaszolt volna, akkor a három kormány az elvállalt kötelezettségéhez képest azonnal megkezdheti a munkálatokat, a nélkül, hogy a porta elhatározását bevárná.

A boszniai és hercegovinai püspökségek. Rómából írják a „Germanianak“, hogy azon pápai bulla tervezete, melylyel Boszniában és Hercegovinában a katolikus

hajtó hatalomnál, s bár nem volt joga a megajánlást kezdeményezni, de a kivetett összegnél kevesebbet szavazhatott meg és szedhetett be.

Az egyes állam adó a kincstár által rovatott a provinciára, s a provincia azt egyetemesen viselte. Ennek csirája benn van már a II. Endre kiváltság-levélében, mely a „fundus regius“-ra az államháztartás költségeinek fedezetéül évi 500 ezüst márkát vet ki. Ugy látszik az adókezelés kezdettől fogva a szebeni polgármester kötelességei közé tartozott. Ő volt a provincia fő pénzügyigazgatója. Saját közgei által szedte föl az adót a megállapított adókulcs szerint, gondoskodott annak a kincstárba küldéséről, elszámolt a generalis congregatio előtt a befolyt jövedelmekről s az universitás kiadásairól, ez számára év végével a számadások felülvizsgálata után fölmmentvényt állított ki. Használó hatásköre volt minden egyes székbén a székbéli polgármesternek annyi különbséggel, hogy provinciális ügyekben függött a provincia főnökétől, a szebeni polgármesteről.

A változó pénzláb, s az egész bizonyossággal meg nem állapítható adókulcs gátolnak abban, hogy a szászföldi állam adózás képét pontos számítások alapján vizsgálhassuk. Annyi bizonyos, hogy az adóösszeg olykor egy sumában, olykor évnegyedes részletekben rovatott ki és szedetett fel. Némi zavart meg bizonytalanságot támaszt az is, hogy egy és ugyanazon adómon a legkülönbözőbb elnevezésekkel jelöltetik. Valóban a középkori terminologia bizonytalanság és határozatlanság tekintetében itt sem tagadja meg magát. Valószínűnek véljük azonban, hogy a taxa, census, contributió etc. nem tesz ugyanannyi külön adómonct, hanem csak a rendes adónak más más elnevezései. Az kétség-

hierarchia visszaállíttatik, már a pápa élé terjesztették. E szerint a nevezett tartományokban három püspöki székek állíttatnék fel, és pedig Szerajevóban érsekség, Mostárban és Bánjalukában pedig püspökség. Az első két egyházi méltóságra már a legközelebbi consistoriumon megtörténik az illeték praeconisatiója. — Bánjalukában azonban ideiglenesen csak in partibus infidelium kinevezett püspök fog mint apostoli adminisztrator működni. Strossmayer diakovári püspök már előzetesen kinyilatkoztatta, hogy ő lemond mindazon igényekről, melyeket boszniai és szirmiai püspöki címéből származtatni akarnának. Különben Bosznia már két évszázad előtt elvonatott a Diakovárban székelő püspökök jurisdictiója alól, s a lelkeszkedés e tartományokban a ferenczrendi szerzetesekre ruházott, kiknek egyike mint apostoli vicárius püspöki minőségben szerepelt.

A francziák Afrikában.

A Timis párisi levelezője az algiri viszonyokra vonatkozólag hosszabb jelentést küldött lapjának, melyet oly egyéntől kapott levélből állított össze, a ki Saussier tábornok hadtestében van beosztva. E levél az Afrikában működő francia csapatok sikertelen műveleteire és az ottani mohamedánok magatartására vonatkozólag igen érdekes adatokat foglal magában és megczafolja azon híreket, melyek szerint Saussier tábornok és az algiri francia kormányzó között teljes egyetértés uralkodik.

A jelentés, mely jul. 22-én kelt, egész terjedelmében így hangzik:

Az e hó 14-én tartott nagy hadiszemle alkalmával a közönség nagyon bidegen fogadta Grévy kormányzót. Grévy nagyon izgatott volt és megvetőleg nézett azon tömegre, mely ily világosan mutatta ellenszenvét. Az első zuav és turko ezredeket, melyek Tuniszból épen akkor érkeztek vissza, tüntető tüdővölzésekkel fogadták. Már ezelőtt feltűnt a Grévy és Saussier tábornok közti feszültség. Midőn Saussier tábornok Algirba visszaérkezett, Grévy nem jelent meg a fogadtatáson, a mit sokan nagyon rosszszálnak.

Hivatalosan ugyan azt jelentik, hogy a két férfiú között a legjobb viszony uralkodik. Ez azonban nem áll. A napokban Saussier tábornok Grévyt ebédre hívta meg, de Grévy, ki a legjobb egészségnak örvend, azt üzentette vissza, hogy nem fogadhatja el a meghívást.

A kormányzó és a tábornok közti feszült viszonyok következtése az is, hogy Saussier tábornok a keleti határon működő hadtest parancsnokságával bizatott meg.

A mi a lázadást illeti, annak okai két évvel ezelőtti időre vezethetők vissza. Bu-Amema, — a levelező szerint ez a felkelő vezér igazi neve, — már annyit jelent, mint a lapos turbán embere, — már akkor kezdte meg az iga-

telen, hogy ez adó első sorban a földbirtokra hárult, kivételéhez az ingatlan vagyon terjedelmé szolgáltatott kulcsot. A középkor adórendszereben a vagyon terjedelmé döntötte el inkább a közterhek arányos megosztását, mint értéke és minősége, mi nem a legméltányosabb adóztatási mód. Szászföldön az államadó kivétele a „domus numeralis“ arányában történt. Sejjük, hogy ez alatt valami a magyar portához hasonló egység lappang, de megközelítőleg sem merjük eldönteni területét. Aztán alig is függött pusztán területi viszonyoktól a „domus numeralis“ létszáma; mert ez eefben gyakori növekedése, megfogása sehogyszem magyarázható ki. Mindenesetre jóval nagyobb területet és emberlétszámot foglalt magában a magyar portánál. Pl. 1460-ban a domus numeralis taxája huszonkét arany forint, egy forintba ötvenhárom fillért számítván; a domus numeralis száma, mely az adókiadás alapjául szolgált, a következő: Sinkszékben 10, Köhalszékben 15, Szászsebes-székben 7½, Segesvárszékben 8, Szászváros-székben 5, Ujegyházsékben 6, Szerdahelyszékben 9½. Szeben város, környéke, tartozékai, hogy hány domus numeralist tettek, egyetlen egyszer sincs fölemlítve, s talán más kulcs szerint szedte a ráeső államadót; de 1460-ban az adóösszeghez 439 arany írttal járul, mi majdnem husz domus numeralis után járó sumának felel meg. — Szeben s a hét székek területére tehát e számítás szerint hatvanegy domus numeralis esik, összes állami adója 1342 arany írtot tesz. Utóbb azonban, midőn domusokként a taxa 80-tól 200 arany írtig emelkedik föl, a domus szám apad, s a hét székek, mely 1460-ban 41 domus numeralist mutat ki, leolvad 29½-re, olykor kevesebbre is.

Hirdetési díjak.

Egy négyoszög esztimiméternyi fél ára 2 kr. Bélyegdf minden hirdetés után 80 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhan) der Wollzeile 36. Haasensteint et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasensteint et Vogler (Hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések fevél irodája Budapest Szervitator 8. sz.

Nyititási csiikkék

gármond sora után 25 krajczár ártatandó.

tást. Számos levelet küldött szét, melyekben a szent háborút hirdette. A francia kormányzó azonban nem fektetett súlyt e naponkint terjedő mozgalomra. Csak midőn Flatters expediciójaja lemeszároltatott s illetőleg, midőn Bu-Amemának ezt jelentő levele, mely a szultánhoz volt czimezve, a francia hatóságok kezébe került, kezdtek Algirban arra gondolni, hogy Bu-Amemát üldözni kellene.

Annyi kétségtelen, hogy Bu-Amema összeköttetésben áll a szultánnal. Algirban a benszültöttek között azon hir van elterjedve, hogy a szultán kezdetben ellenozte azon tervet, hogy Algirban lázadás élesztessék, de Bu-Amema mégis megkezdte a működését, melyet most már a szultán szem néz rossz szemmel.

Bu-Amema most 45—48 éves lehet. Kezdetben, mint egyszerű inrok működött hazájában. De magasabb szerepre vágyakozott s eltávozván hazájából, mint kiképzett marabu tért oda vissza. Alacsony, kövér ember, hosszú körszakállal s ugy néz ki, mint egy vén bagoly. Igen értelmes ravasz embernek mondják különben, ki ügyesen szokta intézni dolgai. Nagy baja azonban, hogy nem származik nemes vérből, mert mint alacsony származásu emberrel Uled Sidi seik, ki pedig a leghatalmasabb törzs felett uralkodik, nem köt szövetséget.

Mindemellett számos más törzs csatlakozott hozzá s ha a határokon lakó mohamedánok csatlakoznak zászlájához, a hadjárat nem épen fog a francziákra néve sikerrel végződni.

Merénylet dr. Rózsai ellen.

Budapestben tegnap reggel fél 7 órakor dr. Rózsai Józsefet, a fővárosi szegényház főorvosát egy Fischer Balint nevű ember a szegényház előtt megöltte s látván gyilkos merényleténok sikertelenségét, saját torkát egy késsel el-metszette.

A merénylet 74 éves öreg molnár ember, kit 1876. vettek föl az Erzsébet szegényházba, mely előtt most a merényletet elkövette. Fischer Balint, (fehérmegyei, lovasbényi szülöttestű) folyton házastársodott; veszekedett az orvossal, a ház gondnokával, a felügyelővel, mindenkiel, közbe fenyegetőzött is, s egyáltalán alig akart megtérni legkisebb korlátokat is. Hozzá még erős, ingerlékeny természete volt, s a legkisebb szóra mindjárt föl pattant, s olyankor durvaságra elől nem volt biztosítva senki sem. Elégedetlen volt mindennel, de leginkább az élelemmel, melylyel egy Lindenbaum nevű bérlő látja el a szegényházat. Az élelem rosszassága — vagy legalább a Fischer inyének meg nem felelő volta — ugy látszik, volt oka első sorban, mint egyik tudósítónk értesít, annak, hogy Fischer haragot fordult Rózsai ellen, mert állítólag a többi orvosok némileg osztották az élelem ellen emelt kifogásokat, de Rózsai mindig azt mondotta, hogy az élelem jó, s azzal az intézet ápolójainak meg kell elégedve lenniük.

Szeben városában, a székbén, tartozékai-ban az adókiadás más módja is divott. Adólajstromai föntartották emléket annak, hogy a városi senatus s a székek közönsége egy értelemmel taxaváltásigul az ezüst latjára hat (olykor több) filler adó vet. Ez nem érthető másként, mint hogy az ingatlan, tehát adó alá eső vagyon megbecsültetvén, értéke vétetett adózási alapul. Ilyenkor a város duodecimálakra osztott, s mindenikben egy-egy adószedő (duodecimátor) szedte föl a taxát. A székek kötelekben kívül eső, ugynevezett pertinentialis községekben a helységek bírái (knézek) szedték az adót, s collectáikról a szebeni polgármesternek számoltak, ki élen állott az összes szászföldi adógyűnek.

A rendkívüli alkalmakkor, subsidium czimen szedett adók kezelése hasonló módon történt. Ez a XV-ik évszáz derekától kezdve meglehetősen rendes adóvá lesz, mely majdnem minden érvben szedetik, s valószínű, hogy már előbb is csak ritkább, de nem szokatlan jelen-ség volt.

(Folyt. köv.)

A LÁMPAGYUJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNTE.

Tizedik fejezet.

Meglepetés.

(Folytatás.)

— Oh! milyen szépség ez! kiáltott fel Netta, Petrancourtnéhoz fordulva. Petrancourtné erre elbeszélte, a mit Clinton Bella felől tudott; mondta, hogy nem rég utazta be atyjával Helvétit, s azután

Fischer aztán házasságot kötött tovább, míg az intézet gondnoka, Rácz Alajos a tanács elé vitte az ügyet, — ezelőtt mintegy hat hónappal, a mit midőn Fischer megdudott, többek előtt és ismételve így nyilatkozott:

— Két embernek meg kell itt halni! Hogy aztán én velem mi történik, azzal nem törődöm. Az én életemnek úgy is vége van már!

A főváros tanácsa aztán tekintetbe véve Fischer öreg éveit, öt csak azzal büntetné, hogy egy hónapig eltiltja az intézetből való kijárást. Midőn aztán Fischer még mindig folytatá rakoncátlanokodásait, tanácsai határozattal áttették őt a budai szegények házába, remélve, hogy ott talán majd jobban megembereli magát.

Szó sem lehetett róla. Fischer még jobban dühöngött, mint az előtt, emelte, hogy az „Erzsébet“-ház gondnokát agyonlővi vagy vitriollal lönti, durva kifakadásait, erőszakoskodásait folytatta tovább, vele nem birt senki, s a budai szegényház gondnoka ismét eljárását kért ellene, illetve azt kérelmezte, hogy Fischert zárják ki a szegények házából, mert őt megfékezni lehetetlen. Fischer amint ott meghallotta, kijelentette, hogy megyen ő már maga is. Ami pénze volt, azt kivitte, s a külső dohány-utczán, az Erzsébetházhoz közel bérelt magának lakást. A szegényintézetet szemben levő kávécsarnokban szokott volt tanyázni, ott fondorkodva azon, hogy miként állhasson bosszút, de egyuttal itt is olyan magavisolelet tanúsítva, hogy a kávémérő őt csakhamar kitiltotta tüzétől.

Mintegy három napja folyton az Erzsébet szegényház környékében sietgett Fischer Bálint. S mikor ma dr. Rózsay reggel 7 órakor kocsijából az intézet kerti bejárója előtt megállt, mögé lépett, s a hátába lött. Természetesen rögtön megfogták. Rózsay — bár idős, de életerős ember, — a lövése nem esett össze, bement a kertbe, s míg egy fához támaszkodott, azt mondta:

— Meglőtt az az ember! Fogják meg!

Azzal, bár tántorgó léptekkel, de maga, minden segítség nélkül jött a gondnok lakása felé. Az intézet alorvosa dr. Hochmann Henrik és a gondnok neje segítségére jöttek, bevezették a szobába, sebet kimosták, bekötötték.

Fischer pedig, amint az egyik egysévi nagy pisztolyát kilötte, eldobta magát, s mikor látta, hogy megfogják, akkor eldobta másik egysévi pisztolyát is, mely szintén töltve volt, s kakasa fülhúza, kikapott zsebéből egy jókora zsebkést, s annak legnagyobbik ágával egyetlen vágást tett nyakán. Nem rogyott össze ő sem, csak odatántorult az emberek karjai közé, akik őt megfogták. Bevitték a kert lugasába, — s ott még beszélgetett is.

— Mit törődöm én az élettel! ugymond.

— Fél kellett volna magát már rég akasztani! felelt rá egyik az intézet tagjai közül.

— Hallották mit mondott ez? Maguk tanuk rá! fordult a körüle állókhoz.

Sebet azután bekötötték s elvitték a Rókus-kórházba. Fischer állapota életveszélyes. Ha nem is hal belé a sebbe, de a kés a gégecsövet is oly mélyen megsértette, hogy fölgöngyöláshoz reményt kötni alig lehet. Most már alig tud beszélni, s szavait csak suttogva ejti ki. Délelőtt 9 órakor Cseke vizsg. bíró, Baczkó rendőrtiszt hallgatták ki, kik előtt annyit vallott, hogy tette bosszu műve, de indoka fölül olyan mindentelét habar össze, hogy megérteni alig lehet.

Dr. Rózsay József meglövetésének híre ki-nos izgatottságot költött a fővárosban, mert a főorvos városszerte ismert, tisztelt és becsült egyéniség. Rózsay nemrég jubilált, s akkor kap-

Párisban ismerkedett meg vele, hol általános feltűnést keltett. Azután Gertrudhoz fordulva szólt:

— Kegyed ismeri őt, a mint látom miss Flint?

Gertrud azt válaszolta, hogy ismer-te, mielőtt elutazott volna Európába, de visszatérte óta nem találkozott vele mostanig.

— Nem érkezett ide, mondá Petran-courthné. Az utóbb jött gőzösön volt atyjával, s csak pár napot szándékoznak még Satarogában mulatni. Mint hallom, az „Egyesült-Államok“ szállodában feltűnést kelt, s egész sereg bámulói vannak.

— Kik alkalmasint jól tudják, hogy egykor nagyon sok pénzt örökölt.

Ekkor Emilia is figyelmessé lett a beszélgetésre. Gryseworth Ellával társal-gott eddig, s most Gertrudhoz fordult, kérdezve tőle, ha nem Clinton Isabelláról van-e szó.

— De igen, felelte Gertrud helyett Jeremy orvos, s ha nem volna a világban legműveltelebb teremtes, akkor kegyed-nek rég kellene tudni, hogy e városban időzik.

Emilia mellőzte, kimondani véleményét e tárgyról. Nem lepte meg, hallva, hogy Clintonék visszatértek már újokból, mivel tudta, hogy csakhamar elváltak volt Grahaméktól, s másfelé tértek, s az óta hol tartózkodásuk felől mit sem hallott. Helytelen magavisolete felett sem csodálkodott oly egyénnek, ki néha az udvariasság legcsekélyebb szabályait sem vette figyelembe.

ta meg a Ferencz József rend lovagkeresztjét; a királyi tanácsossággal már előbb tüntették ki. Rózsay a gyárutczai zsidókórháznak is főigaz-gatója és főorvosa. Lakásán a Gyertyánffy ház-ban egész bucsujárás volt, mindenfelől tudako-zódtak. Midőn kocsin sebesülten haza érkezett, kevés segítséggel maga tudott fölmonni az első emeletre, hol lefektették, Gebhardt, Erdélyi, Jáni és más orvosok voltak körülle, kik azonban ele-ve kijelenték, hogy Rózsay sebe nem életve-szélyes.

Esküdtszéki tárgyalás.

A „Pozsonyvidéki Lapok“ ellen az állam-ügyészség részéről indított sajtóperben hétfőn tartott meg az esküdtszéki tárgyalás.

Vádolt Erdényi Dezső, a „Pozsonyvidéki Lapok“ szerkesztője, ki Gott erhalte című és csikket irt a királyi látogatásakor.

Felolvastatik a vádlevel s az inkriminált cikkek. Vádolt beismerte, hogy ő annak szerzője és kiadója, mert a cikkek külön lenyomatban is megjelent s elvállalta érte a felelősséget.

A bizonyítási eljárás befejezte után Zeitvay Leó államügyész előterjeszté vádbeszédét.

Vádját a büntető törvénykönyv 173. §-ában körülírt sajtóvétségre alapítja, emlekeztet, hogy e §. most alkalmaztatik először Magyarországon s itt fogja kiállani a tüzpróbát. Idezi annak szavait: „Büntetendő, aki az alkotmány egyes intézményei, a monarchia másik államával fenn-álló kötelék vagy a király törvényes joga ellen lázít.“ Kéri az esküdtszéket, vessék össze eszavakat a „Gott erhalte“ feiratu cikkek tartal-mával, annak különösen azon helyeivel, melyek a közös hadseregre vonatkoznak, továbbá azokkal, melyek a katonai közszüntés módját fejtegetik, s mindjárt meg fognak győződni, hogy a cikkek éle a két állam közt fennálló szövetség ellen irányul, megtámadja a hadsereget, mint alkot-mányunk egy intézményét, sőt megtámadja a király törvényes jogát is. Hivatkozik rá, mily sérelem a magyar nemzet lovagias érzelmői el-len is, a „Gott erhalte“ hymnus elleni kifakadá-sokat ép akkor tenni közzé, mikor a magyar ki-rály fia mátkájával, a nagynevű nádor unokájá-val, magyar földre lép. S ha vádlott e zeneda-rab előadásában épen merényletet lát a nemzeti törvények ellen, miért fenyegeti vad hangon a fejedelmet, a hadsereget, holott tudja, hogy alkotmányunk a kormányt a nemzettel szemben a törvény netán eltűrt megsértéséért felelőssé teszi? Nem, ő a bamis alapról, melyre állt, vad gyű-löletet hirdet, gyűlöletet ébreszt, ez egyetlen célja, ez kenyere. „Nincs szűkségünk rá, hogy Isten nekünk tartsa meg a császárt; gyűlöljük e szót s elátkozzuk azt is, ki emléktünkbe hozza.“ Így dühöng. — Gondolják meg az esküdték, mily veszélyes volna az, ha ily kifakadások büntetlentl hagyatnak. Azt fogják mondani: a ha-zája sorsán buslakodó hazafi erőteljes sohaja az s nem egyéb, a szándék nem volt gonosz. De ily beszéd által ne engedjék magukat tévútra vezetetni. „Itt uraim — végzi közvádó — nincs egyébről szó, mint a magyar állam megsértett érdekeiről, azon alaptörvények elleni támadásról, melyeket százados harcok után e nemzet nagy fiainak vezetése alatt az ország népeinek akara-tával állami létünk alapjairá tettünk. Ne enged-jék önök, hogy az épületre büntetlentl vethessen bárki is gyújtó csóvát. Kérem vádlottat bűnös-nek mondani ki.“

Dr. Mudron védőügyvéd (tudvalevőleg a tót nemzetiségi párt vezére) nagy hatású, kitűnő vádbeszédet mondott magyar nyelven, melyet Gertrud sem szólt, de belsejében forrott a harag, mint az rendesen lenni szokott, ha látja, hogy a jó Emiliát valaki legkevésbé is elhanyagolja.

Gertrud és Jeremy orvos mindig a legelső reggeli vendégek voltak a gyógy-kútnál.

Az orvos szerette korán inni meg vizét, s mivel Gertrud mindig jókor kelő volt, s kedvelte reggeli előtt sétát tenni, abban egyeztek meg, hogy kísérje el őt a kútig. Ígyek ott vizet ő is, s aztán reggelizésig, mi akkor szokott történni, ha Emilia s Jeremyné jól kialudták magukat, jó erősítő sétákat tegyenek együtt.

Az imént említett est utáni reggel tehát együtt voltak ismét a kútnál. Gertrud az orvos iránti szivességből megtet-te, hogy pár pohárral ivott a gyógyviz-ből, mit különben nagyon kevéssé talált izletesnek; s miután utóbbi leöntötte tor-kába hetedik poharát, elindultak sétájuk-ra, s mentek is egy darabocskát, midőn az orvos egyszerre észrevette, hogy sé-tabotja nincsen kezében, s mivel úgy em-lékezett, hogy a kútnál hagyta kijelen-tette, hogy vissza fog térni utánna.

Gertrud vállalkozni akart, hogy el-megy s elhozza; de mivel késedelem származhatott volna belőle, hogy ő még keresgélje, míg az orvos tisztán emlékez-ni vél a helyre, hova letette volt, úgy azon volt, hogy ő megy s Gertrud foly-tassa útját a vasúti töltés felé s ígérte, hogy rövidebb úton csak hamar eleibe fog kerülni. Gertrud tehát tovább ment, s gondolatokba mélyedve haladt az úton

annál osztatlanabb figyelemmel hallgattak, mert a saját politikai érzelmek merőben ellentök vé-denceitől.

Fél egykor értek véget a beszédek. (Első eset, hogy az egész tárgyalás kizárólag magyar nyelven folyt le.) Előnk fölteszi a kérdéseket, esküdték visszavonulnak s negyed óra múlva ki-hirdetik a verdikét, mely **8 szavazattal 4 ellen fölmentő.** Költségekben államügyész-ség elmarasztaltatik.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

Arany János Tompához: A „Rósz-nyói Híradó“-ban Nagy Pál tornallyai ref. lel-kész Arany János három Tompához irt levelét ismerteti, melyeket Szentpétery Sámuel pelsőci ref. lelkésztől vett. Mindhárom levél Nagykörs-ről kelt, az első 1854. jan. 23-án, a második 1855. január 16-kán, a harmadik 1859. június 4-dikén.

Az első levélben írja Arany: „A mily ne-hezen szoktam szert tenni barátira, ép oly ne-hezen bocsátom ki körmeim közül.“ Irja egész-ségi s ezzel együtt kedélyállapotának javulását. Verbaja enyhült, midőn mérsékelt munkában keres szórakozást. Reménye van a nyári vák-acióban „valami nagyobbat állithatni elő“, mert „nem szeretné, hogy irodalmi pályáját már be-végezte legyen.“ — Látogatást ígér Tompának. Szilágyi Sándort viszi magával. — Aztán ir irodalmi dolgokról s írókról, Mentovich, Szász, Jánosi, Theodorovics, Losonczy és Szilágyiról. Küzli a bírálatról nézetét, hasonlítja a magyar írókat a külföldiekhez, az előbbieket iránt méltánytalanságot lát. Igazat ad Berecznek, ki ezt írta: „Tompá emelkedik.“

A második levélben a Tompa szivélyes üdvözlétet melegen viszonzozza, mondván: „Az Isten téged és szeretteidet tartson meg úgy, a mint én azt lelkenköl óhajtom s engedje, hogy az új házban új erő s vidám kedély legyen osztályrészetek.“ Kedvesen hatnak reá Tompa földiről nyájás levelei. Aztán irodalmi ügyekre tér át. Sok oldalról zaklatják dolgozatokért. Van fiókjában valami, mit néha elővesz s „egy-egy vonást szeretettel ránt rajta“, de erről beszélni, míg nem kész, nem akar. Csak még ezt az egyet! aztán...

Állj meg élet napja, oh állj meg fölöttem, Csupán meg ez egy dalt szépen(?) elzöngöttem: Azután nem bánom, hadd jöjjön az este; Édes lesz a harmat, mely sirom megeste.

Apró verseit készült összeszedni. Küzli ked-ves barátjával közelebb írott következő sonetjét:

Mint a szerelmes boldog álminál
Tündér alakban leng bálványá képe;
Ugy lebben olykor a művész elébe
Teljes tükélyben a szűz ideál.

De ah! ha vére csillapodni száll,
A Gráciának ötte elejti szépe:
Más hölgy tolong az istennő helyébe
Asszony, minémitt kőznap is talál.

Reszkess az égit így elveszteni!
Ha ő jelen, ha őt mosolygni látod:
Akkor! akkor ne mulassz költeni.

Egyszerre mint árny tűn el az imádot
Miként a rózsafelhő, nem sajádot:
Egy percz tied... egy percz az isteni!...

A T. prédikációit elvárja. Szent történe-tet nem tanít, de ismeri azokat. „Öreg szüllem-

lassan előre, midőn egyszerre az út egy hirteleni kanyarulatánál két egyént látott maga felé jöni — egy fiatal hölgyet egy ifju karjára támaszkodva. Utóbbi arcát csaknem elfedte széles peremű szalmaka-lapja, de az utóbbiban Gertrud azonnal Clinton Bellát ismerte fel.

Az is világosan látszott, hogy Bella is meglátta, s felismerte Gertrudot, de hogy nem kívánja megújítani vele az ismeretséget; mert az első reá vetett pil-lantás után lesütötte szemét, s azután is vagy a földre, vagy társára nézett. Ez eljárás legkevésbé sem zavarta meg Ger-trudot. Bellára nézve nem lehetett közö-nyösebb ez ismeretség, mint réle. De mi-vel ily módon meg volt kímélve attól, hogy üdvözlötlet várjon ez oldalról, s vi-szonozni kénytettség azt, tehát természet-esen egy pillantást vetett a mellette el-haladókra, hogy lássa, ki a Bella kísé-rője. Ez épen azon perczen pillantott fel, reászegezte szűrke szemét, azonban csak ama közönbős tekintettel, melylyel egy idegen a másikat szemléli, aztán ép oly könnyen elfordult tőle, s tovább be-szélt a vele levő hölgygyel.

Már elhaladtak, néhány lépésre van-nak már, s Gertrud még mindig ugyan-azon helyben áll. Szívét hevesen dobog-ni érzi, mert ismeri e tekintetet, e han-got, mintha csak tegnap látta, hallotta volna azt. Vagy elfeledhette volna-e Ger-trud Szulliván Villit valaha?

(Folyt. köv.)

nek — ugymond — kik patriárcchai kegyesség-gel ékeskednek, egyetlen fia levén a háznál, velök együtt olvasgattam a szentirást, mi szom-jazó lelkem első teje vala.“

A harmadik jövelben válaszol a T. óhajtv-a várt s végre megkapott soraira. Gyakoribb le-velezést sürget. A kedély romlottságáról panasz-kodó T.-nak idezi Kölcsey „Vanitatum vanitas“-nak utolsó versszakát:

Ne gondolj a világgal,
Büles az, ki mindent megvet,
Sorssal, kincscsel méltósággal
Tudományt, hirt, életet:
Légy mint szikla, rendületlen
Tompá, (ez szójáték rád) nyugott, érzé-
ketlen;
Kedv emel, vagy bú temet,
Szépnek, rutnak hunyj szemet.

Tréfás humorral mondja: „felelj meg a névnek, melyet viselsz.“ Látogatási szándokáról ír, de alig hiszi, hogy ez teljesüljön. Aztán át-tér irodalmi tárgyakra, végre egyéni és családi ügyeire.

Helyreigazítás.

Z. dr. Knöpfler Vilmos képv. ur követke-ző sorok közlésére kért fel:

A „Kelet“ 163. július 21-én megjelent számában közreadott nyilatkozatomra nézve kény-telen vagyok egy pár a leírás vagy kiszedés útján értelemzavarólag becsusztott hibának kija-vítását, illetve helyreigazítást kérni.

Közleményem utolsó előtti passzusában „pénzintézet“ helyett „pártintézet“ szede-tett, mely által egészen más értelme van szán-dékolt kifejezésemnek.

Az utolsó mondatban pedig — kezem kö-zött levő kéziratom tanúsítása szerint — ez áll: A felső kerttel szabadulvti párt bukása csakis egy pesti hivataln prokátor Donchisot eljárásá-nak és egy Lázár Ádámotl átjárolt vagy át-vesztegetett (és nem megvesztegetett) és minden lében kanalakodó Sankopanzának köszönhető. Marosvásárhelyt, 1881. július 26-án.

Zarándi Knöpfler Vilmos.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. július 21.

Helyi hírek.

— **Bauer** altábornagy erdélyrészi katonai parancsnok a tegnapi esti vonattal hagyta el városunkat.

— **A népszínmű ügye** nemzeti közügy. Mindnyájunknak van joga — sőt a sajtónak kö-telessége — hogy elmondja a magát e kérdés körül. Kell, hogy egybaggal adjunk kifejezést megbotránkozásunknak, ha látjuk, hogy az a színház, mely a nemzet pénzén kiválólag a nép-színművek ápolására épült, elhanyagolja e műfajt s kell szólnunk főkép az okon, hogy segítsünk, a mennyiben lehet. A hozzánk ma érkezett bu-dapesti lapokból újabb dolgokról értesültünk azo-kon kívül, melyekről tegnap volt alkalmunk szólni. Egyrészt Rákósy a népszínház volt igaz-gatója nyilatkozik a „Hon“-ban. Az, a mit a multira nézve elmond, nem tartozik a kérdésre, de ide tartozik, a mit a jövőre nézve ír. Azt mondja: „nincs maság, ki népszínművet írjon. Oknélkül tartja meg Blabánét a népszínház; — nincs mit játszasson vele. A vasárnapokat me-
lehet még töltöni a régi repertoíroir, hétéknápn-a mással próbál szorencsét az új igazgató Na-nával és Assomoirral.“ Másrészt a Pesti Hirlap-ban fecseg és kellemeskedik Justus. Olyannak mondja magát, mint ki a színház körében jár-tas s biztosnak állítja, hogy „Blabáné tervét el-lenkezik azzal, hogy megmaradjon a népszín-háznál.“ A többi a mit mond, nem megy komoly-számban, de e két nyilatkozatból ránk kolozs-váriakra nézve két tudásra érdemes dolog van. Egyik az, hogy Rákósy a népszínház volt igaz-gatója, hogy ő is ismerős a viszonyokkal, mondja ki, miszerint a fővárosnak nem kell a népszínmű, hanem az ideg izgató Nana, a részegségi deli-riumban elpusztuló Coupon; a meztelen operett cultus és a balett; — a másik pedig az, hogy Blabáné végleges batározata nem maradni Bu-dapesten... Mi úgy tudjuk, mi állítjuk erősen, hogy Kolozsvárt k e l l a népszínmű. A mi közönségünk izlését nem mételeyezte még meg sem Pepi elefánt, sem a franciaia külvárosi színházak frívol bohózatai. Tegnap elmondtuk már, hogy közönségünk és színészeinknek a népszínműt iránt nyilvánuló ma-gukratsásából következőve ma egy edüli mehtsvára a magyar népszínmű-
v e k (mint volt egyszer az egész magyar színészet ügyének.) Kolozsvár. A Rákósy ur nyilat-kozata igazolja a mit mondtunk. A Pesti Hirlap Justusának mai csevegése pedig biztosít minket arról, hogy ha Blabánét, a páratlan népszínmű-vésznot meg akarjuk hívni hozzánk ez nem ütök-zik legalább azon nehézségbe, hogy a budapes-ti színházak, hol Blabáné e műfajt jóformán megteremtette, most legalább visszavinnék. — Ajánljuk színházunk igazgatóságának a legko-molyabb figyelmébe e kérdést ismételten. — Blabánének a fővároson kívül csak nálunk van iga-zi helye. Hívjuk meg Blabánét!

— **Azon** érdekes hírt vesszünk, hogy K. Papp Miklósné urasszony, ki Ungvárt időzik Pri-elle Corneliával, ott fellépett a Falu Rosszában. —

Finom Rózsit játszta nagy sikerrel. — Kapeso-latban e tudósítással említettük meg, hogy Pálmay Ilka Nagyváradon vendégszerezelt. A Sárka Cai-kóban és a Cornevillei harangokban lép fel.

— **Erdélyi Marietta**, színházunk ked-ves emlékt tagja, Kikindán, hol szintársulátval időzik, e hó 21-én tartotta esküvőjét Inkey Todor buszárhadnagygal.

— **Kiállítás Kolozsvárt.** Az iparos ifjak önképző és betegsegélyző egyletének igaz-gatósága elhatározta, hogy mielőtt az általuk felkért kolozsvári kiállítók tárgyait Debreczenben a kiállításra elküldenék, addig itt jövő hó 7-én vasárnap reggel 8 órától est 8 óráig a vigadóban befogják mutatni a közön-ségnek. A kolozsvári kiállítóknek száma mintegy 60-ra megy, köztük több tekintélyes polgár-társainknak saját készítményei is vannak, — többi része a kiállítóknek az ifjuság egyleté-nek tagjaiból áll. A rendező-bizottság la-punk útján is felkéri minden kiállítót, hogy a kiállításra bejelentett tárgyait augusztus 6-án délután a vigadó termében mulhatatlanul felkúldeni sziveskedjék, hogy más-nap reggel 8 órakor a közönség megkezdhesse látogatásait.

— **Az iparos ifjak fillérestétele.** Az iparos ifjak önképző és betegsegélyző egyletének ifjusága jövő augusztus 14-én a Lövőde helyi-ségében fillérestétyt szándékszik rendezni, mely alkalommal felolvasás, szavalat-
l e s z ö s s z e k ö t v e. A jövelelem a debre-czeni vándorgyűlés és iparműkiállításra küldendő képviselőik új költéségeinek segélyezésére for-dítandó. E fillérestégen Szász Gerőnek egy szép alkalmi költeménye is el fog szavalatni, mely ez alkalomra íratott ez ünnepléyre. Ez érdekesnek ígérköz mulatságot melegen ajánljuk a közönség figyelmébe. A belépti jegyek e fillérestétyre személyenként 50 krba állapítottat meg. A műsor közelebből tétetik közzé.

— **Az elkeseredett Jónás.** Tegnap előtt vígan muzsikált Jónás cigány Egeresen az aratóknak. Vigan este feléig, mikor is t. baj-jarsaival édes nemzeti nyelvén dühösen össze-szólkazott. A veszekedés hegyibe Jónást el-csapta a banda magától, minek okán az elkes-e-redett „művész“ szűnyűt gondolatoktól tűze ha-zament, bevagott szíverősítőll egy kupa palinkát s borotvát élesített ki. E veszedelmes szerszám-mal elkezdte aztán nyezni a nyakát Jónás. Düh-ödten vagdalt erre-arra. Összeszabdalta az állát gondja levén azonban arra, nehogy érdemes tor-kát, gégejét megsértse. Nagy sértléseinek okán mindazonáltal beszállították Kolozsvárra s most a Károlina-kórházban ápolják.

— **Időjárás.** Európában: A légnymá-sok egyike (764) Spanyolországban, másika (760—761) Magyarország keleti felében eny-szűben van. A depressió (752—753) Németor-szág felől terjed ki a kontinens többi részeire is (759). Az idő Németországban délnyugati mérsékelt szeleknél, változó felhözetti, helyi esők-
kel. A hőmérséklet északnyugaton kisebbedett. Hazánkban részben keleti és északkeleti, rész-ben déli és délkeleti: részben északnyugati mér-sékelt szelek mellett a hőmérséklet főlebb, a lég-nyomás alább szállt. Az idő általában közepes, derült, száraz, meleg. Eső csak keleti szélben Sepsz Szent-Györgyön volt. Kilátás a jövő időre. Hazánkban: Napos, felhős, borussal váltakozó időt várhatni, erősebb szelek s helyi esőkkel; zivatarok az észkeleti felben s részint délnyuga-ton lehetnek inkább.

Hazai hírek.

— **A kinek isten** elvette az esztét. A Szegszárdon megjelenő Tolnamegyei Közlöny írja: E napokban, egy este Miklósa Sándor bo-gyzslói lakos panaszkodott ücsényi szőlőszom-szédjának Karácsony P.-nek, hogy négy nap óta nem evett föttet. A szomszéd meghitta va-csorára. Éjtél körül borozás közben el kezdett kötekedni a vendég a háziak 10 éves fiával, hogy szaladjon, mert agyon lövi. A fiu anyja-hoz menekült, majd a ráirányzott pisztolyosól elől apja kebeléhez bujt. E pillanatot megragadva Miklósa elülté fegyverét, mely a gyermek agyát apja keblén találta szét. Az apa elájult, a bűnös beiesiet a hatósághoz, följelenteni, hogy „elvet-te isten az esztét.“ El, de minden oda mutat, hogy már korábban: mikor szerelmes lett szom-szédasszonyába, ki — ugylátszik viszonozta bű-nös szerelmét. A lövés ekként az apának volt szánya, kit a jó szomszéd tréfálkozva kérdezett előbb „mikor hal már kend meg? hogy elvehet-ném a feleségét.“

— **A hamis tanu vége.** Balaton-Fő-kajaron e napokban az aratók egy rongyokba burkolt emberi csontváza akadtak. A helybeli körorvos és jegyző a helyszíniro mentek és nyílt koporsóba gyűjtették azokat a maradványokat, melyeket az ebek még nem emesztettek föl. A mint a faluba visszatérnek, egy jajveszéköl asz-szony tartóztatja föl a kocsit; a ruhadarabokról ráismert férjére. Az asszony sirva beszéde el, hogy férje június elsején Enyingre ment, hogy a járásbírósnágnál hamis tanúságot tegyen, mire 150 frrtal bérelte föl Pupler Ferencz lepsényi lakos. Furdalt a lelkiismeret és bevallott min-dent. Elfogták s vizsgálati fogságban volt két

Magyar kir. államvasutak menetrendje. (Keleti vonal.)

Érvényes 1881. évi május hó 15-étől.

Nagyvárad—predeal irány Kolozsvártól.

Allomások		Gyors-vonat		Személy-vonat		Vegyes-vonat		Menetjegy árak			
		202. sz.		204. sz.		202. sz.		II. oszt.		III. oszt.	
		óra	perc	óra	perc	óra	perc	frt	kr.	frt	kr.
Nagyvárad (Vendéglő)	Elind.	3	25	5	00	6	50	6	29	4	49
M.-Telegd	"	3	56	5	42	8	17	5	31	3	79
Rév	"	4	31	6	24	10	00	4	36	3	12
Csucsá (Vendéglő)	"	5	28	7	28	12	41	2	96	2	12
Bánffy-Hunyad	"	6	01	8	05	2	13	2	06	1	47
Egeres	"	—	—	8	50	3	30	1	16	—	83
Kolozsvár (Vendéglő)	Erk.	7	08	9	40	4	58	—	—	—	—
Kolozsvár	Elind.	7	18	10	14	8	00	—	—	—	—
Apahida	"	—	—	10	36	8	37	—	55	—	39
Gyéres	"	8	30	12	04	10	54	2	14	1	53
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erk.	8	51	12	38	11	43	2	84	2	03
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	53	12	48	12	23	—	—	—	—
Maros-Ujvár	"	—	—	12	56	12	35	3	12	2	23
Felvincz	"	—	—	1	03	12	52	3	13	2	24
Nagy-Enyed	"	9	17	1	27	1	42	3	67	2	62
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Erk.	9	33	1	47	2	17	4	24	3	03
Tövis (Vendéglő)	Elind.	9	40	2	07	3	00	—	—	—	—
Karácsonfalva	"	—	—	2	35	3	48	4	90	3	50
Balázsfalva	"	10	09	2	50	4	17	5	18	3	70
Hosszu-Aszó	"	—	—	3	07	4	44	5	55	3	97
Mikeszása	"	—	—	3	23	5	15	5	92	4	23
Kapus (Elágazás Nagy Szeben felé)	Erk.	10	42	3	41	5	44	6	33	4	52
Kapus (Vendéglő)	Elind.	10	49	3	51	6	52	—	—	—	—
Medgyes	"	11	03	4	11	7	42	6	74	4	82
Erzsébetváros	"	11	25	4	44	8	45	7	48	5	34
Segesvár (Vendéglő)	Erk.	11	51	5	22	9	49	8	38	5	99
Segesvár	Elind.	12	11	5	32	10	33	—	—	—	—
Héjasfalva	"	12	26	5	50	11	15	8	79	6	28
Erked	"	—	—	6	28	12	19	9	45	6	75
Homoród-Kőhalom	"	1	29	7	29	2	00	10	56	7	54
Agostonfalva	"	2	04	8	18	3	53	11	58	8	28
Apácza	"	2	24	8	51	4	41	12	12	8	66
Földvár	"	2	44	9	23	5	37	12	33	9	09
Brassó (Vendéglő)	"	3	25	10	02	6	48	13	63	9	75
Predeal	Erk.	4	28	—	—	—	—	14	87	10	62

Predeal—nagyvárad irány Kolozsvártól.

Allomások		Gyors-vonat		Személy-vonat		Vegyes-vonat		Menetjegy árak			
		201. sz.		203. sz.		201. sz.		II. oszt.		III. oszt.	
		óra	perc	óra	perc	óra	perc	frt	kr.	frt	kr.
Predeal	Elind.	1	09	—	—	—	—	14	87	10	62
Brassó (Vendéglő)	"	2	16	6	13	7	25	13	63	9	75
Földvár	"	2	44	6	52	8	35	12	73	9	09
Apácza	"	3	03	7	23	9	34	12	12	8	65
Agostonfalva	"	3	18	7	51	11	00	11	58	8	28
Homoród-Kőhalom	"	3	52	8	41	12	48	10	56	7	54
Erked	"	—	—	9	41	2	49	9	45	6	75
Héjasfalva	"	4	54	10	15	4	01	8	79	6	28
Segesvár (Vendéglő)	"	5	07	10	32	4	29	—	—	—	—
Segesvár	"	5	12	10	52	5	23	8	38	5	99
Erzsébetváros	"	5	40	11	31	6	49	7	48	5	34
Medgyes	"	6	01	12	06	8	10	6	74	4	82
Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Erk.	6	13	12	24	8	38	—	—	—	—
Kapus (Vendéglő)	Elind.	6	31	12	30	9	50	6	33	4	52
Mikeszása	"	—	—	12	49	10	30	5	92	4	23
Hosszu-Aszó	"	—	—	1	05	10	54	5	55	3	97
Balázsfalva	"	7	03	1	25	11	39	5	18	3	70
Karácsonfalva	"	—	—	1	40	12	06	4	60	3	50
Tövis (Elágazás Gyula Fehérvár felé)	Erk.	7	30	2	06	12	49	—	—	—	—
Tövis (Vendéglő)	Elind.	7	37	2	26	2	18	4	24	3	03
Nagy-Enyed	"	7	54	2	48	3	04	3	67	2	62
Felvincz	"	—	—	3	10	3	47	3	13	2	24
Maros-Ujvár	"	—	—	3	17	3	58	3	12	2	23
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erk.	8	18	3	24	4	09	—	—	—	—
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	23	3	34	4	50	2	84	2	03
Gyéres	"	8	47	4	10	5	55	2	14	1	53
Apahida	"	—	—	5	38	—	—	—	55	—	39
Kolozsvár (Vendéglő)	Erk.	10	7	5	50	8	47	—	—	—	—
Kolozsvár	Elind.	10	17	6	28	8	20	—	—	—	—
Egeres	"	—	—	7	26	10	08	1	16	—	83
Bánffy-Hunyad	"	11	32	8	12	11	38	2	06	1	47
Csucsá	"	12	05	8	54	1	25	2	96	2	12
Rév	"	12	50	9	52	3	56	4	36	3	12
M.-Telegd	"	1	17	10	27	5	43	5	31	3	70
Nagyvárad (Vendéglő)	Erk.	1	45	11	04	6	52	6	29	4	49

Kapus—Nagyszebeni szárnyvonal.

Allomások	Szem. von.	1082. sz.	Minden nap	Allomások	Vegy. von.	1812. sz.	Minden nap	Allomások	Szem. von.	1801. sz.	Minden nap	Allomások	Vegy. von.	1811. sz.	Minden nap	Árak
Kapus (V.) Ind.	11	19		Kapus (V.) Ind.	4	25		N.-Szeben (V.) I.	3	58		N.-Szeben (V.) I.	10	05	6 19	5 85
N.-Szeben (V.) E.	1	41		N.-Szeben (V.) E.	6	50		Kapus (V.) Erk.	5	50		Kapus (V.) Erk.	11	57	8 33	4 52

Tövis—Gyulafehérvári szárnyvonal.

Allomások	Szem. von.	1702. sz.	Minden nap	Allomások	Vegy. von.	1712. sz.	Minden nap	Allomások	Szem. von.	1701. sz.	Minden nap	Allomások	Vegy. von.	1711. sz.	Minden nap	Árak
Tövis (V.) Ind.	2	39		Gy. Fehérvár I.	1	01		Gy. Fehérvár I.	1	01		Tövis (V.) Erk.	1	33	5 01	3 59
Gy. Fehérvár E.	3	11		Tövis (V.) Erk.	1	33		Tövis (V.) Erk.	1	33		Tövis (V.) Erk.	1	33	1 24	3 03

Jegyzet. A vastagabb ke-
retbe nyomtatott számok az esti 6
órától reggeli 5 óra 59 percig szá-
mitott éjjeli időt jelentik.

Kocsárd—Marosvásárhelyi szárnyvonal.

Allomások	Szem. von.	1602. sz.	Minden nap	Allomások	Vegy. von.	1612. sz.	Minden nap	Allomások	Vegy. von.	1601. sz.	Minden nap	Allomások	Vegy. von.	1601. sz.	Minden nap	Árak
Kocsárd (V.) Ind.	9	12		Kocsárd (V.) Ind.	5	00		M.-Vásárhely Ind.	9	08		M.-Vásárhely Ind.	4	38	5 31	3 70
Maros-Ludas	10	08		Maros-Ludas	4	08		Csapó-Radnóth I.	10	28		Csapó-Radnóth I.	5	58	1 28	3 05
Csapó-Radnóth I.	11	13		Csapó-Radnóth I.	6	05		Maros-Ludas	11	20		Maros-Ludas	6	55	3 62	2 59
M.-Vásárhely E.	12	26		M.-Vásárhely E.	7	18		Kocsárd (V.) Erk.	12	14		Kocsárd (V.) Erk.	7	49	2 84	2 03

Mária-Celli GYOMOR-CSEPPEK,

jelenen hatású gyógyszer a gyomor minden bántalmái ellen,
és felülmúlhatlan az étvágyhiány, gyomor gyen-
geség, rosszszagú lehellet, szelek savanyu felbő-
fűzés, kólika, gyomorfuror, gyomorégés, hűg-
kőképződés, túlságos nyálkaképződés, sárgaság,
undor és hányás, fűtőjás (ha az a gyomorból e-
red), gyomorgöres, székszorulat, a gyomornak
túlterheltsége étel és ital által, giliszták, a lép- és
májbetegség, aranyeres bántalmak ellen.
Egy üvegcse ára használati utasi-
tással együtt 35 kr.

Kapható KOLOZSVÁRT Dr. Hintz György,
Bíró János és Széki Miklós gyógyszer-tá-
raikban.

Továbbá: M.-Vásárhelyt Bernády; N.-Szebenben Teutsch; Bras-
sóban Schuster, Kugler, Jekelius, Stenner; Sz.-Régénben Schaser; Sz.-
Udvárhelyt Konec A. Gy.-Fehérvárt Nagy I.; Sz.-Sebesen Binder,
Reinhardt; Segesvárt Weber; Beszterczén Keresztész; Deésen
Roth; Dicső-Szt.-Mártonban Weber; Sz.-Keresztúron Jaeger és
Zilahon Weiss, Unger gyógyszerészeknél.

Valamint az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszer-tárában
és kereskedésben.
Központi szétküldési raktár nagyban és kicsinyben
Brady Károly,
„az őrangyalhoz” címzett gyógyszer-tárában Kremzierben, Mor-
vaországban. (286) 9-26

FRANCZIA, ANGOL és NÉMET

GŐZ- és JÁRGÁNY

CSEPLŐGÉPEKET

3 év alatt fizetendő, ajánl

GROSS ADOLF

NAGY-SZEBENBEN.

(322) 7-10

G. L. DAUBE ET CO

közp. hirdetési irodája

a németországi és külföldi lapok részére
BÉCSBEN

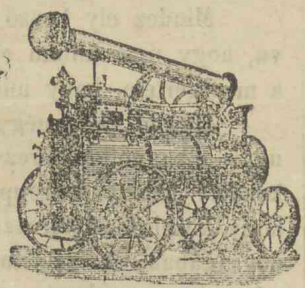
és a bel és külföldi minden nagyobb városaiban

Átvessznek mindennemű jelentéseket a világ összes lapjaiba
Szakiratokba, Naptárakra stb.

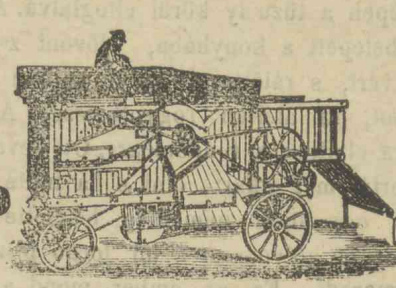
Pontos elintézés. — Legolcsóbb szolgálattétel.

Megbízásoknál a lehető legnagyobb engedmény.

(179) lapok névjegyzéke ingyen bérmentve. 19-*

KOTZÓ PÁL

Budapest, üllői út 18. sz.

Ajánlja a május hó 2-án Adán tartott ekeversenyen

az első díjjal: arany éremmel

és a második díjjal: ezüst éremmel

kitüntetett szabadalmazott

kettős és hármas ekéit,

gőzmozgonyait

fa-, szén és szalmafűtéshez,

gőzcseplőgépeit

üzsgőtisztító készülékkel,

a gabonát piaczképesen

adják zsákokba. 27

továbbá:

járgány-cseplőgépeit,